

La desamortització eclesiàstica a la província de Lleida (1838-1851)

Carme SOLSONA i SORROSAL

BIBLIOTECA VIRTUAL

ISBN: 84-89727-64-3
Depósito Legal: S. 54-98

Servei de Publicacions
Universitat de Lleida

TESITEX, S.L.
c/. Melchor Cano, 15
Télf. 923 - 25 51 15
Fax 923 - 25 87 03
37007 SALAMANCA

ÍNDIX GENERAL

1. INTRODUCCIÓ

2. FONTS

3. BIBLIOGRAFIA

4. MIDES I MESURES MÉS UTILITZADES

4.1. MESURES DE LA TERRA CAMPA I HORTA

4.2. MESURA DE LES FINQUES URBANES

5. BREU REPÀS JURÍDIC DE LES LLEIS DESAMORTITZADORES I SITUACIO ACTUAL DELS ESTUDIS SOBRE LA DESAMORTITZACIÓ DE MENDIZÀBAL A ESPANYA

5.1. PER QUÉ?

5.2. ERA LEGAL LA DESAMORTITZACIO?

5.3. ERA L'ÚNICA SOLUCIÓ?

5.4. CAUSES

5.4.1. Causes econòmiques

5.4.2. Causes polítiques i ideològiques

5.4.3. Causes morals

5.5. ASPECTE JURIDIC

6. TREBALL, PRODUCCIÓ, PROPIETAT I MERCAT. ELS RÉGIMS AGRARIS CATALANS A LES ACABALLES DE L'ANTIC RÈGIM

6.1. INTRODUCCIÓ

6.2. DEMOGRAFIA

6.2.1. COMARQUES DE LA PLANA

6.2.2. COMARQUES PRE-PIRINENQUES I PIRINENQUES

6.2.3. RURALITZACIÓ-URBANITZACIÓ

6.3. ROTACIÓ DE CULTIUS EN SECÀ I EN REGADIU

6.3.1. REGATGE

6.4. ANALISI DELS CULTIUS

6.4.1. SEMBRADURA

6.4.2. HORTA

6.4.3. CULTIUS ARBUSTIUS-ARBORIS

6.4.4. BOSC

6.4.5. PRATS

6.4.6. ERM

6.5. ORGANITZACIO DEL TREBALL PAGES

6.6. ELS PAGESOS I ELS MERCATS. COMERCIALITZACIO "FORÇADA"

6.7. PREU DE LA TERRA DESAMORTITZADA

6.7.1. MÉS DE 2.500 RALS/JORNAL

6.7.2. ENTRE ELS 2.500 I ELS 1.000 RALS/JORNAL

6.7.2.1. Terra campà de secà

6.7.2.2. Horta de secà

6.7.2.3. Vinya

6.7.2.4. Terra de regadiu

6.7.3. MENYS DE 1.000 RALS/JORNAL

6.8. DETENTORS DE LA PROPIETAT I FORMES DE CESSIO DE LA TERRA

6.8.1. LLEIDA PIRENAICA I PRE-PIRENAICA

6.8.1.1. Propietat comunal

- [6.8.1.2. Les boïgues](#)
 - [6.8.1.3. L'estructura de l'explotació muntanyenca](#)
 - [6.8.2. PART CENTRAL. EL SOLSONÉS](#)
 - [6.8.2.1. La Parceria](#)
 - [6.8.2.2. L'arrendament de terres a preu fix](#)
 - [6.8.2.3. Contracte emfitèutic](#)
 - [6.8.3. LA PLANA](#)
 - [6.8.3.1. Estructura de la propietat](#)
 - [6.8.3.2. Estructura de l'explotació](#)
 - [6.8.4. LA SEGARRA](#)
 - [6.9. ABOLICIO DE LA PROPIETAT SENYORIAL? EMFITEUSI, RENDES I ARRENDAMENTS](#)
 - [6.9.1. EMFITEUSI](#)
 - [6.9.2. RENDES](#)
 - [6.9.2.1. L'onzè](#)
 - [6.9.2.2. Setzé](#)
 - [6.9.2.3. Terratge](#)
 - [6.9.2.4. Sisé](#)
 - [6.9.2.5. Lluïsmè](#)
 - [6.9.2.6. HERBES](#)
 - [6.9.3. ARRENDAMENT EN METÀL·LIC](#)
 - [6.9.3.1. Per què predomina l'arrendament en metàl·lic a les terres dels religiosos?](#)
 - [6.9.3.2. Qui podia accedir a aquests arrendaments?](#)
 - [6.9.3.3. Durada dels contractes](#)
 - [6.9.3.4. Evolució de les rendes](#)
 - [6.10. ENDEUTAMENT: CENSALS](#)
 - [6.10.1. INTRODUCCIÓ](#)
 - [6.10.2. CENSALISTES I CENSATARIS A LA PROVINCIA DE LLEIDA](#)
 - [6.10.2.1. Censalistes](#)
 - [6.10.2.2. Censataris](#)
 - [6.10.3. COMPENSAVA INVERTIR EN CENSALS?](#)
 - [6.10.4. CAPITAL DELS CENSALS](#)
 - [6.10.5. DISTRIBUCIO GEOGRAFICA DE CENSALISTES I CENSATARIS](#)
 - [6.10.6. ERA FREQUENT A LA LLEIDA DECIMONONICA EMPENYORAR-SE FORA DE LA POBLACIO?](#)
 - [6.10.7. DURADA DELS CENSALS](#)
 - [6.10.8. Estaven actualitzats els cobraments?](#)
 - [6.10.9. COMPRA O REDEMPICIO?](#)
 - [6.10.10. CONCLUSIONS](#)
 - [6.11. CRISI DEL REGIM SENYORIAL](#)
 - [6.12. CONCLUSIONS](#)
 - [6.13. APÈNDIX AMB LES DADES DELS CENSOS SUBHASTATS](#)
- [7. DESAMORTITZACIO](#)
- [7.1. INTRODUCCIÓ](#)
 - [7.2. TIPUS DE BÉNS VENUTS](#)
 - [7.2.1. DESAMORTITZACIO DE BÉNS RUSTICS. CLERGAT REGULAR](#)
 - [7.2.2. DESAMORTITZACIO DE BÉNS RUSTICS. CLERGAT SECULAR](#)
 - [7.2.3. VENDA I REDEMPICIO DE CENSOS EMFITEUTICS](#)

- [7.2.4. SUBHASTA DE DRETS SENYORIALS](#)
- [7.2.5. ARRENDAMENTS SUBHASTATS](#)
- [7.2.6. DESAMORTITZACIO DE FINQUES URBANES](#)
- [7.3. DISTRIBUCIO GEOGRAFICA DE LES TERRES DESAMORTITZADES](#)
 - [7.3.1. VENDES](#)
 - [7.3.1.1.Desamortitzacio per comarques](#)
 - [7.3.1.2. Desamortitzacio per poblacions](#)
 - [7.3.1.3. ANNEX 1](#)
 - [7.3.1.4. ANNEX 2](#)
 - [7.3.2. COTITZACIO COMARCAL](#)
- [7.4. GRAU DE CONCENTRACIO DE LES COMPRES](#)
- [7.5. PERIODITZACIO DE LES VENDES](#)
 - [7.5.1. INTRODUCCIO](#)
 - [7.5.2. NOMBRE DE FINQUES VENUEDES](#)
 - [7.5.3. GRANDARIA](#)
 - [7.5.4. COTITZACIONS](#)
- [7.6. CONCLUSIONS. ANNEX](#)
- [7.7. ANNEX. BÉNS DESAMORTITZATS ALS ORDES RELIGIOSOS REGULARS](#)
[APENDIX A](#)
- [7.7. ANNEX. BÉNS DESAMORTITZATS ALS ORDES RELIGIOSOS SECULARS.](#)
[APENDIX B](#)
- [8. FINQUES URBANES DESAMORTITZADES](#)
 - [8.1. INTRODUCCIO](#)
 - [8.2.TIPUS DE FINQUES SUBHASTADES](#)
 - [8.2.1.CASES](#)
 - [8.2.2.CONVENTS](#)
 - [8.2.3.MOLINS](#)
 - [8.2.4.FORNS](#)
 - [8.3. ORDES RELIGIOSOS DESAMORTITZATS](#)
 - [8.4. POBLACIONS AMB FINQUES URBANES DESAMORTITZADES](#)
 - [8.5. COMPRADORS D'AQUEST TIPUS DE BÉNS](#)
 - [8.6. PREU DEL SÒL URBA](#)
 - [8.6.1. PREU DELS LLOGUERS](#)
 - [8.7. CONSEQÜENCIES](#)
 - [8.8. CONCLUSIONS](#)
- [9. BENEFICIARIS](#)
 - [9.1. INTRODUCCIO](#)
 - [9.2. COMPRADORS DE LA TERRA](#)
 - [9.3. COMPRADORS DE FINQUES URBANES](#)
 - [9.4. COMPRADORS DE CENSALS](#)
 - [9.5. COMPRADORS DE CENSOS EMFITEUTICS](#)
 - [9.6. COMPRADORS D'ARRENDAMENTS EN METAL·LIC](#)
 - [9.7. COMPRADORS DE TOT TIPUS DE BÉNS EN GENERAL](#)
 - [9.8. CONCLUSIONS](#)
 - [9.9. RELACIÓ DE BENEFICIARIS](#)
- [10. CONCLUSIONS](#)
- [11. ANEX FINAL: INFORMACIÓ DETALLADA DE TOTES LES FINQUES SUBHASTADES, CLASSIFICADES SEGONS L'ORDE RELIGIÓS DESAMORTITZAT](#)

[11.1. ANNEX A](#)

[11.1.1. CLERGAT REGULAR](#)

[11.1.2. CLERGAT SECULAR](#)

[11.2. ANNEX B](#)

AGRAÏMENTS:

En primer lloc vull expressar la meua gratitud al director d'aquesta tesi, el Dr. Enric Vicedo i Rius, Cap de Secció d'Història Contemporània del Departament de Geografia i Història de la Universitat de Lleida, per haver tingut la gentilesa d'assumir la direcció d'aquesta tesi; per la seva absoluta paciència i dedicació a l'hora de vetllar la meua feina d'investigació. La seva tasca de director ha estat sens dubte enriquidora i exemplar.

Al Dr. Manuel Lladonosa i Vall, llebrera, catedràtic d'història contemporània de la Universitat de Lleida, per haver-me facilitat tota una colla de suggeriments puntuals sempre tan valuosos. El seu mestratge ha estat exemplar per als joves historiadors lleidatans.

Al Dr. Jaume Barrull i Pelegrí, el seu ajut ha estat imprescindible i molt important per a dur endavant aquesta tesi.

No puc oblidar tampoc els professionals que durant aquests anys han

facilitat la meua feina de recerca. Em refereixo, és clar, als arxivers. Per la seva professionalitat mereixen especial esment, Joan Farré de l'Arxiu Comarcal de Balaguer; Montserrat Canela de l'Arxiu Comarcal de Cervera; Gener Gozalvo de l'Arxiu Comarcal de Tàrraga i Pilar Faci de l'Arxiu Històric Provincial de Lleida. A més a més, agraeixo l'extraordinària disposició que varen mostrar els arxivers de Mequinensa, Puigcerdà, la Seu d'Urgell, Tremp i de "La Paeria" de Lleida.

A en Josep Maria, Marta Closa i Alberto Franco pel seu suport informàtic sense el qual l'elaboració d'aquesta tesi hagués estat difícil. En qualsevol cas, heig de reconèixer que els possibles desencerts es deuen al meu desconeixement informàtic.

A en Carles Serrat li dec la seva aportació matemàtica i estadística. A en Marc Piera li dec la revisió del text, i sobretot, la seva exquisita dedicació a l'hora de cercar la paraula adient.

Faig constar també la meua gratitud al Departament de Ciències Jurídiques, Econòmiques i Socials de l'Institut d'Estudis Ilerdencs pel seu ajut i interès en el seguiment d'aquest treball.

A l'Antoni i la Blanca Trepal d'ells n'he rebut tot el suport, tota la paciència i l'estimació que m'han permès vetllar constantment el meu treball.